

·VGN KLEIO

Hoofredactie: Ben Vriesema | beninhaarlem@hotmail.com

Eindredactie:
Patsboem!educatief, Martijn van Lieshout, Richard de Rooij | redactie@vgnkleio.nl

Redactie: Quinten Koster, Daan van Leeuwen, Lisa Oskamp, Daan Schuijt, Nicole van der Steen, Bart den Uyl, Hans Vermeer, Matthijs Wieldraaijer

Medewerkers: Jelte Posthumus, Ton van der Schans

Vormgeving: Bianca Emanuel Magazine Design

Redactieadres: Molenveldlaan 43, 6523 RJ Nijmegen

Druk: Drukkerij Wilco BV, Meppel | ISSN 0165-6449

Advertentie acquisitie: Susanne Elgershuizen, 06 - 137 601 25 | elgershuizen15@gmail.com

Kleikrant: Kopij kunt u sturen naar: redactie@vgnkleio.nl.

Website: www.vgnkleio.nl

Social media: @gsonderwijs
www.facebook.com/vgnkleio

Contributie: Lidmaatschap VGN € 80,- | Studenten € 50,-

Leden- en abonnementsadministratie: Lid worden of uw gegevens wijzigen? Stuur een mail naar: aanmelden@vgnkleio.nl.

Algemeen Bestuur VGN

Ton van der Schans, voorzitter, mediacontacten, pabocommissie
Maarten van Gils, secretaris, cie. didactiek
Maud Knook, penningmeester
Hellen Janssen, cie. havo/vwo, Euroclio
Gerard Rozing, cie. vmbo, cie. lerarenopleidingen
Steven Stegers, Euroclio, cie. wereldgeschiedenis
Pim Renou, ICT, communicatie, pr
Jos Niewold, cie. vmbo, PVVVO

Berichten voor het VGN-bestuur kunt u sturen naar: contact@vgnkleio.nl.

Snorkelcursus

Wist u dat er een chemische stof in babybloed zit dat door *celebrities* wordt getapt om hun leven te verlengen? En dat de wereld wordt geleid door buitenaardse *reptilians*? Jazeker, de meeste Amerikaanse presidenten behoren tot dit bloedzuigende reptielenras. En trouwens, de communisten hebben fluoride in ons drinkwatersysteem gestopt om ons te verzwakken. En Hillary Clinton runde een pedofilienetwerk vanuit een pizzeria. En Britney Spears was een geheim agent van George W. Bush. En de maanlanding was in een studio. En Paul McCartney is dood. En de aarde is plat. En vaccins! En 5G! Complottheorieën zijn zo oud als de Bijbel, maar met steeds grotere regelmaat duiken ze op in het nieuws, in mijn tijdlijn en in de klas. Zelf ga ik nog steeds ter kerke bij wetenschap en journalistiek, maar deze traditionele gezagsdragers hebben nogal aan autoriteit verloren, ook bij mijn leerlingen. Het lijkt voor veel mensen moeilijker geworden om uit te maken wat waar is en wat niet, en al dolende vinden ze houvast in alternatieve werkelijkheden. En voor pubers geldt: dat wat spannend is, is aantrekkelijk. Nu is het idee dat het kabinet zich 's ochtends tegoed doet aan een ontbijt van babybloed van een heel andere orde dan het ontkennen van klimaatverandering, maar de oorzaak van elk dwaaldenken zit in dezelfde hoek: angst

en onzekerheid. Des te hachelijker de (sociaal-economische) positie, des te gevoeliger voor samenzwering. Het schept een zeker saamhorigheidsgevoel, het is richtinggevend en biedt een zekere controle over de steeds complexere wereld – een wereld die ook nog eens in een diepe crisis verkeert. In plaats van een banale verklaring daarvoor te accepteren (het virus komt van een dierenmarkt in China), zoekt de complotdenker een diepere verklaring (een schaduwelite probeert via virussen, vaccins en chips de mensheid te overheersen).

‘Voor pubers geldt: dat wat spannend is, is aantrekkelijk’

Het beoordelen van de betrouwbaarheid van *historische* bronnen behoort tot de belangrijkste vaardigheden van de historicus, maar meer dan ooit is het bespreken van juist het *actuele* nepnieuws, de alternatieve feiten, online *trolling*, propaganda en samenzweringstheorieën cruciaal in de geschiedenisles. Want wie moeten onze leerlingen nog geloven als Jan en alleman zich online als specialist profileert? Vroeger was de wereld een stuk overzichtelijker, maar met de immense datastream die over ons wordt uitgestort heb je een een snorkel nodig om te kunnen blijven ademen. Geschiedenisdocenten moeten die snorkelcursus geven om leerlingen een kritische kijk te helpen ontwikkelen, om ze in staat te stellen feiten van meningen te onderscheiden, om het doel van tweets en andersoortige posts te doorzien en om bronnen te checken en te dubbelchecken. Anders zijn we straks te laat en zul je zien dat we de platte aarde alsnog uit handen geven aan de reptielen. ■

Jelte Posthumus woont in Groningen en is daar docent geschiedenis op het Willem Lodewijk Gymnasium. Hij schrijft al jaren over het onderwijs. Daarnaast is hij radiopresentator voor Glasnost, een Gronings radioprogramma over kunst en cultuur. Ook is hij muzikant en film liefhebber.

